

PROSVEȚTA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily except Sundays
and Holidays.

LETÖ—YEAR XVII. Price 50c.

Entered as second-class matter January 22, 1910, at the post-office
in Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtek, 10. januarja (Jan. 10), 1924.

Subscription \$5.00
Yearly

Uradnički in upravniki pro-
stor: 2057 S. Lawndale ave.
Office of publication:
2057 S. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4832.

STEV.—NUMBER 8.

BOKOVA MIROVNA NAGRADA UTEGNE IZZVATI TOŽBO.

Pravijo, da je Elihu Root videl samo izbrani predlog med vsemi predloženimi načrti.

SENATORJI SE SMIJEJO, KA- DARKOLI OMENI KDO BOKOV MIROVNI NAČRT.

New York, N. Y. — To, da je mirovna porota priznala objavljenemu mirovnemu načrtu nagrado v znesku po \$100,000, je izvalo veliko nevoljo med tistimi, ki so se vdeležili razpisane tekme.

V teku kakih osemindvajsetih ur utegnejo biti storjeni koraki na sodišču, da bo nagradna porota prisiljena nadaljevati svoje seje, dokler ne bodo prečitani vsi predloženi mirovni načrti, ki jih je, kakor smo že poročali, nad \$2,000. To je tudi v pogojih razpisane tekme.

Nagradna porota priznava, da je prečitala le tiste načrte, ki jih niso zavrgli na glavnem stanu Ameriške mirovne nagrade.

Kakor je rečeno v neki pritožbi, je Elihu Root, ki je načelnik nagradne porote, prečital le izbrani načrt, pa ničesar drugega.

Nekateri tekmovalci nameravajo vložiti pri zveznem pravniku Haywardu pritožbo, v kateri se bodo sklicevali na to, da so bile kršene posamezne postave, ko se je vrnila tekma za mirovno nagrado.

"Storil bom primerne korake, če bodo pritožbe meni predložene."

Pisarna odvetnika Franka Hendrieka na 120 Broadway je postala splošno zbirališče vseh tistih, ki so nezadovoljni s tekmo.

Sestavili bodo odsek, ki bo imel načelo braniti in zagovarjati pravice vseh tekmovalcev.

Washington, D. C. — Bokov mirovni načrt je nekaj, kar spravlja eden senat v smeh.

Noben senator se niti najmanj ne zmeni za to zadevo. Ničesar je ne smatra za nekaj vašnega in resnega.

Nadrt je bil zopet osmešen v govoru, ki ga je imel senator McCormick v senatu, in v tem, ki ga je govoril senator Ashurst iz Arizone.

Senat se je smejal, ko je bila tista debata v polnem zamahu, in smeje se, kadarkoli je omenjen Bokov načrt.

Pregled dnevnih do- godkov.

Amerika.

Izgredi, med suhim in mokri-
m izbruhi v Herrinu, Ill. Mili-
ča dela mir z bajonetom.

Tekmovalci za Bokovo mirov-
no nagrado grozijo s tožbo.

Davéna predloga pride pred
bonusom na vrsto v kongresu.

Protestantovski modernisti za-
tevajo zadoščenja.

Wallstreetski magnati zagor-
tajo "vodo" v železniceh.

Inozemstvo.

MacDonald je dejal, da prva
nalogu delavske vlade v Angliji
bo priznati sovjetsko vlado v Ru-
siji in narediti mir v Evropi.

Socialistična revolucija je iz-
bruhi v Yucatanu proti faši-
stom.

Grački porečajo, da se v Turčiji
kuha revolta.

Venezelos je bil baje zastrup-
ljen.

Armade male entente pridejo
pod kontrolo francoskega armad-
skega štaba.

Nenavadno osira zima po vse-
j Evropi; Italija je pod snegom in
ledom.

SCOTT NEARINGOVI GOVORI.

Chicago, Ill. — Scott Nearing
bo govoril za michiganško obram-
bo naslednje 2. februarja; v Rockford,
Ill., dne 2. februarja; v Minne-
apolisu, Minn., dne 5. februarja; v
Chicago, Ill., dne 6. februarja.

Nadalje bo govoril dne 7. febru-
rja v Pittsburghu, Pa., in v Read-
ingu, Pa., potem v Passaicu, N.
J.; nato v Worcesteru, Mass., in
drugi mestih po New Englandu.

Jugoslovanska armada se podvrže francoskemu štabu.

London, 9. jan. — Angleška vlada je izvedela, da so armade male entente prešle pod kontrolo francoskega generalnega štaba na podlagi pogodb, ki so bile in še bodo sklenjene s Francijo. Francija je s temi pogodbami dosegla to, da lahko zdaj zmanjša svojo armado za eno tretjino.

Na temelju pogodb, med katerimi je francosko-čehoslovaška pogodba vogeln kamen, so armade Čehoslovaki, Jugoslavije in Rumunije pod vrvhovnim vodstvom francoskega generalnega štaba, ki lahko porabi te armade kadarkoli pride Francije v konflikt z Italijo ali katero drugo silo. Malo ententa bo imela skupen generalni štab v Pragi, ki bo pod francosko kontrolo. Francija kontrolira tudi armado Poljske, ki šteje več ko 600,000 mož.

DELAVSKA REVOLU- DAVČNA PREDLOGA CIJA V YUCATANU.

PRED BONUSOM.

4000 socialistov se je dvignilo proti fašistom. Vstali se umikajo iz Guadalajare. Popolna zmaga federalov ni več daleč.

New York, N. Y. (Fed. Press.)

Novica, katero je prejel tu-
kajšnji mehiški konsul, da so Hu-
ertovi fašisti umorili socialistič-
nega governanca Carilla v Yuca-
tanu, je zelo razburila tukajšnjo
mehiško kolonijo. Porodilo kon-
zula se glasi, da so bili poleg Ca-
rilla umorjeni tudi njegovi trije
bratje in več drugih delavskih
voditeljev, ki so bili politični jet-
niki. Carillo, kateremu je bilo 44
let, je bil tudi blagajnik Meh-
iške delavske federacije in poznan
kot eden najboljših delavskih vo-
ditev in naprednih mož v Me-
hiški.

Mexico City, 9. jan. — Neurad-
na vest se glasi, da se je 4000 obo-
rojenih socialistov dvignilo proti
fašističnemu diktaturi v Yucatanu,
kar se Dela Huerta zate znamen-
glevile socialistično vlado in dale
ustreliti governanca Felipa Ca-
rilla.

Mexico City, 9. jan. — General
Arnulfo Gomez poveljnik posadke
v Mehikiškem mestu, poroča, da so
vstali izpraznili Tuxpan, važno
civilno središče v severnem Vera
Cruz. Gomezova posadka je včeraj
odšla na fronto, nakar so po-
sebne patrole prostovoljcev pre-
vezle policijsko službo v glavnem
mestu.

Usoda vstajev na zapadni fron-
ti se odloči v par dneh. Prišleci iz
Geotiana in Guadalajare poročajo,
da so vstajški bojevnik zelo
potri in disorganizirani radi na-
raščajoče moči zveznih čet. Dej-
stvo, da je angleška vlada skle-
nila zalagati Obregonu z orožjem
in strelivom, dočim je vstajen
prepovedan izvor tega materiala,

je zelo poparilo vstaje. Avijatični
ogleduh poročajo, da se vstajški
pripravljajo na odhod iz Guada-
jalare. Verok, da le ni prišlo do
krvave bitke v okolišu Guada-
jalare, je ta, ker Obregon noče pre-
livati krvi na debelo in rajši od-
la z napadom, pričakuje, da se
vstajški spoznajo svojo nemod in se
podajo.

Tampico, Mehika, 9. jan. — Po-
rodila v Ameriki, da so vstajški
vzeli Tampico z oljnimi distriktemi
vred, so nerescenja. Čete pred-
sednika Obregonu so tukaj popolni
gospodar in nikjer v bližini ni
opaziti kakih vstajev.

Vstajški pod vodstvom bivšega
governanca Lopeza de Lare so bili
včeraj teperni in razpršeni v
Cruillasu, država Tamaulipas.

Venezelos zastrupljen?

London, 9. jan. — Iz Aten po-
ročajo, da nesadna Venezelosova
bolzen, katera ga je napadla
zadnjo soboto, ne izvira iz srčne
hibe, kot je bilo izprva poročano,
marveč da je povabil zastrupljen
jed. Vest ni potrjena.

Silna zima v Evropi.

Italija pod snegom in ledom,
česar je ni bilo stoletja. Ljudje
silno trpe.

Berlin, 9. jan. — Evropa se na-
aja do dne v pesteh najhujšega
mraka, kakršnega ne pomni seda-
nja generacija, a ponekod ni bilo
že stoletja take zime. Ves kanti-
ment Evrope je pokrit s snegom
in ledom od Norveške do rta Sicilie,
reke, jezer in morja so za-
mrznila, promet na železnicah in
vodah je disorganiziran in v mnogih
krajih — v Parizu in Italiji —
so nastale povodnji vseled z le-
dom zajezjenih rek.

Italija ima najhujšo zimo, ka-
krne je ni bilo več stoletij. Vsi
kanali v Benetkah so zamrznili in
gondole počivajo zakovane v led.
Prebivalci Benetk in drugih itali-
janskih mest, ki se navadno brez
peči za gretje, silno trpe.

Baltijsko more pokriva debel
led in vsa plovba je prenehal.

Sloboda tisku v Španiji — Je ni.

Madrid, 9. jan. — Diktator
Primorivera je ukazal začeti re-
vijo "Actualidad Financiera", ka-
teri je kritizirala vladino politiko
glede tegovake mornarice. Lastnik
revije je bil izgnan, urednik pa
pride pred vojno sodišče.

PROHIBICIJA V ZNA- MENJU BAJONETOV NARODNE GARDE.

Tri čete ilinoiške narodne straže
so na delu, da preprečijo grozote
novega krvoprlitja v državi
Illinois.

KUKLUksi IN NJIHNI NA- SPROTNIKI SO OBORŽENI.

Marion, Ill. — V torek so do-
spele semkaj tri čete ilinoiške
narodne straže, in splošno mne-
nje je, da bo sedaj konec žgan-
jarski vojni v okraju William-
son.

Cete so se nastanile na sodišču.
Priprave so popolnoma oborožene,
da bi tako lahko posegle vmes, če
bi bilo treba.

Kakor poročajo, je odrejena tu-
di četa strojnih pušk iz Parisa,
III., da odide v Marion. Ali ta
vest še ni uradno potrjena.

Major W. P. Greancy iz čete K
je takoj po svojem prihodu po-
svetoval z okrajinimi uradniki o
položaju. Polkovnik A. L. Cul-
bertson iz Springfielda je tudi že
na poti semkaj.

Cete so bile poslane na zahtevo
šerifa Geo. Galligana, ki je brzo
javil adj. generalu Blacku, da i-
ma strah pred krvavimi izgredi,
ki utegnejo zabesneti vsak čas.

V treh zaporednih pogoni, ki
so jih podvzeli prohični agenti,
je v manj kakor treh tednih, že
bilo prijetih 212 oseb radi kršitve
suhih postav.

Pogoni so bile poslane na zahtevo
šerifa Geo. Galligana, ki je brzo
javil adj. generalu Blacku, da i-
ma strah pred krvavimi izgredi,
ki utegnejo zabesneti vsak čas.

Major W. P. Greancy iz čete K
je takoj po svojem prihodu po-
svetoval z okrajinimi uradniki o
položaju. Polkovnik A. L. Cul-
bertson iz Springfielda je tudi že
na poti semkaj.

Cete so bile poslane na zahtevo
šerifa Geo. Galligana, ki je brzo
javil adj. generalu Blacku, da i-
ma strah pred krvavimi izgredi,
ki utegnejo zabesneti vsak čas.

Cete so bile poslane na zahtevo
šerifa Geo. Galligana, ki je brzo
javil adj. generalu Blacku, da i-
ma strah pred krvavimi izgredi,
ki utegnejo zabesneti vsak čas.

Major W. P. Greancy iz čete K
je takoj po svojem prihodu po-
svetoval z okrajinimi uradniki o
položaju. Polkovnik A. L. Cul-
bertson iz Springfielda je tudi že
na poti semkaj.

Cete so bile poslane na zahtevo
šerifa Geo. Galligana, ki je brzo
javil adj. generalu Blacku, da i-
ma strah pred krvavimi izgredi,
ki utegnejo zabesneti vsak čas.

Major W. P. Greancy iz čete K
je takoj po svojem prihodu po-
svetoval z okrajinimi uradniki o
položaju. Polkovnik A. L. Cul-
bertson iz Springfielda je tudi že
na poti semkaj.

Cete so bile poslane na zahtevo
šerifa Geo. Galligana, ki je brzo
javil adj. generalu Blacku, da i-
ma strah pred krvavimi izgredi,
ki utegnejo zabesneti vsak čas.

Major W. P. Greancy iz čete K
je takoj po svojem prihodu po-
svetoval z okrajinimi uradniki o
položaju. Polkovnik A. L. Cul-
bertson iz Springfielda je tudi že
na poti semkaj.

Cete so bile poslane na zahtevo
šerifa Geo. Galligana, ki je brzo
javil adj. generalu Blacku, da i-
ma strah pred krvavimi izgredi,
ki utegnejo zabesneti vsak čas.

Major W. P. Greancy iz čete K
je takoj po svojem prihodu po-
svetoval z okrajinimi uradniki o
položaju. Polkovnik A. L. Cul-
bertson iz Springfielda je tudi že
na poti semkaj.

Cete so bile poslane na zahtevo
šerifa Geo. Galligana, ki je brzo
javil adj. generalu Blacku, da i-
ma strah pred krvavimi izgredi,
ki utegnejo zabesneti vsak čas.

Major W. P. Greancy iz čete K
je takoj po svojem prihodu po-
svetoval z okrajinimi uradniki o
položaju. Polkovnik A. L. Cul-
bertson iz Springfielda je tudi že
na poti semkaj.

Cete so bile poslane na zahtevo
šerifa Geo. Galligana, ki je brzo
javil adj. generalu Blacku, da i-
ma strah pred krvavimi izgredi,
ki utegnejo zabesneti vsak čas.

